

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнев А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

медичних навчальних закладах. Вдосконалення практичних навичок та закріплення набутого матеріалу, а також підсумковий контроль отриманих знань повинні проводитись суто на клінічних кафедрах та тренінгових центрах, що найбільш продуктивно буде, на наш погляд, в спеціально відведений для цього час, наприклад, протягом модульного контролю, практикуму, відвідування операційної кімнати або проведення лікувального обходу. Лекційний матеріал в аудиторіях повинен надаватись тільки з найбільш актуальних, складних та найцікавіших питань та обов'язково найкращим спеціалістом кафедри з даного напрямку.

Таким чином, змішана форма навчання студентів може мати позитивні результати, поєднуючи переваги дистанційної та аудиторної форми навчання, виключно у формі консультативних та практично-орієнтованих занять. Це, на наш погляд, дозволить в повному обсязі і на високому рівні визначати рівень отриманих знань та готувати професійних фахівців.

Висновки:

1) Одним з перспективних напрямків підготовки студентів на хірургічних кафедрах може бути змішана форма навчання.

2) Поєднання дистанційної та аудиторної форми навчання (виключно у формі консультативних та практично-орієнтованих занять) дозволить найбільш продуктивно використовувати час викладача (наукова робота, лікувальна робота, підвищення кваліфікації) та студента (самостійна робота, контроль знань, тестування) і підвищити якість та рівень надання освітніх послуг при підготовці професійних фахівців.

3) Вирішальним є вибір ефективної інтернет-платформи для організації та вирішення основних завдань дистанційного навчання.

4) Пріоритетними формами дистанційної роботи є он-лайн обговорення тематичних питань, самостійна робота з навчальними матеріалами (електронні посібники, навчальні відеофільми, відеолекції, ілюстративні матеріали), вирішення поточних та підсумкових тестових завдань.

5) Аудиторна форма навчання повинна бути переважно у вигляді консультативних, практично-орієнтованих та модульно-підсумкових занять та тематичних лекцій.

6) Правильно організована змішана форма надання освітніх послуг, враховуючи переваги дистанційної та аудиторної форми занять, на наш погляд, дозволить в повному обсязі і на високому рівні визначати рівень отриманих знань та підвищити якість підготовки професійних фахівців, навіть з такої, суто практично-орієнтованої дисципліни, як хірургія.

ДОСВІД РОБОТИ КАФЕДРИ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ ТА КОСМЕТОЛОГІЇ З КУРСОМ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ І ЕСТЕТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ФПО ІЗ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Макуріна Г.І., Чернеда Л.О.

Ключові слова: змішана форма навчання, навчально-методичні матеріали, лекції.

Впровадження змішаної форми навчання внесло певні зміни в структуру викладання дисциплін. Звільнення часу на додаткову роботу з літературою та навчально-методичними матеріалами, можливість проведення лекцій водночас з великою аудиторією слухачів, проведення занять незалежно від обставин епідеміологічної ситуації – все це є позитивними моментами нової форми навчання.

Дерматовенерологія є наочною дисципліною, яка передбачає візуалізацію матеріалу, що вивчається, тому, для кращого засвоєння теоретичного матеріалу під час роботи студенту або курсанту бажано демонструвати відео- або фотоматеріал. Для цього було створено презентації для самопідготовки з кожної теми заняття. Окрім лекцій, які викладено на FTP-сторінці (електронних ресурсах) кафедри, окремо було розроблено

презентації, які дають змогу отримати не лише теоретичний матеріал стосовно питань майбутнього практичного заняття, але й наочну інформацію. Окрім цього, під час читання лекцій студентам та курсантам ФПО, завдяки можливостям MS Teams Stream, є змога проводити запис лекцій, які за бажанням, можна переглянути під час самостійної роботи. Умови проведення лекцій, можливості програми MS Teams, яка забезпечує локальний доступ до інформації із забезпеченням захисту авторських прав, є стимулом для створення нових циклів тематичного удосконалення, створення нових лекцій. Так, за минулий навчальний рік було створено 2 нових циклу тематичного удосконалення на післядипломному етапі навчання («Хвороби шкіри при патології внутрішніх органів», «Основи дерматоскопії»), розроблено 20 нових лекцій, оновлені ті, що створені у попередні роки.

Нові технології потребують більш активного методичного забезпечення процесу навчання. Щорічно співробітниками кафедри оновлюється база тестів. Наразі, за протягом 2020-2021 навчального року було розроблено 1260 нових тестів згідно тем викладання.

В записній книжці (One note) для накопичення досвіду візуального опрацювання та сприйняття теми додано блоки фотоматеріалів за кожною темою. Таким чином, студент або курсант може опрацювати тему та перевірити своє сприйняття клінічної картини ураження, що дозволяє формувати клінічне мислення.

Вже з осіннього семестру цього навчального року на оновлених електронних ресурсах кафедри (FTP-сторінці) студенти можуть самостійно вивчати нові сучасні методики обстеження пацієнтів, студенти та курсанти з напрямку косметології більш якісно, з урахуванням поглядів співробітників кафедри нормальної анатомії, засвоювати матеріал стосовно анатомічних структур обличчя. А з початку 2021 року класична FTP-сторінка зазнала певних змін, адже вже існуючі та нові данні перенесені до MS SharePoint. Логічність та структурованість цього додатку забезпечує мобільне реагування студентів та викладачів у обміні інформацією та сприяє покращенню комплаєнсності у взаємовідносинах викладач-студент. Адже здобувач досить швидко зі своїх гаджетів може як завантажити методичні рекомендації (презентації), так і дізнатись про кафедральні новини або розклад студентського-наукового товариства.

Для якісної самостійної роботи студентів та курсантів було розроблено онлайн-курси («Туберкульоз шкіри», «Манікюр. Педикюр. Візаж», «Анатомія лицьового відділу», «Маніпуляційна техніка», «Основи практичної косметології»). З початку січня студенти мають можливість працювати на новій платформі edX Igoonwood, новий інтерфейс якої сприяв більш комфортному опановуванню знань та швидкому реагуванню тьюторів та авторів курсу на щоденні виклики під час навчання.

На кафедрі використовуються сучасні методи начальної роботи, а саме пошуково-дослідницькі. Наприклад, клінічні огляди хворих, які відбуваються в ННМЦ «Університетська клініка» є стимулом для науково-пошукової роботи інтернів. Відбувається дослідження наукової літератури з певної тематики, розробка презентацій, доповідь на практичному занятті. Планується проведення міні-конференцій з різних напрямків дерматовенерології серед інтернів та студентів СНГ.

Використовується також пояснювально-ілюстративний метод та метод симуляційного навчання, коли в групі на підставі фото задач пропонуються створення («симуляція») клінічного випадку з результатами додаткового обстеження і пропонується встановити діагноз, призначити обстеження та лікування.

Значна увага приділяється роботі зі студентами для успішного проходження ліцензійного інтегрованого іспиту КРОК-2 та КРОК-3. Важливим етапом у підготовці до екзамену є імплементація теоретичного матеріалу під час написання тестових завдань. З цією метою на кафедрі створено навчально-методичний посібник з тестовими завданнями та онлайн курс з підготовки до КРОК. edX-курс з різним форматом відповідей, коментарями та фотозавданнями направлений не тільки на механічне запам'ятовування, але і логічне осмислення клінічної задачі та формування візуального

мислення. Вважаємо, що це сприятиме якісному структуруванню та закріпленню базових компетентностей у здобувачів освіти.

Безумовно, результатом впровадження змішаної форми навчання є високий рівень отриманих, практично орієнтованих знань та навичок студентів, лікарів-інтернів та курсантів. Успішне протягом останніх років складання ліцензійного інтегрованого іспиту КРОК-2 та КРОК-3 з нашої дисципліни є оптимістичним фактом. За матеріалами та методами навчально-методичної роботи кафедри було опубліковано двоє тез з навчально-методичної роботи, одна стаття в закордонному журналі з проблем проведення лекцій в умовах змішаної форми навчального процесу. Однак є і певні напрямки роботи, які потребують вдосконалення і подальшої роботи. На нашу думку, слід ще більше наблизити навчання до реалій. Це стосується і вдосконалення роботи над практичними навичками. Тому важливим етапом для подальшої роботи є відеодокументування основ курації та проведення практичних навичок у дерматологічних пацієнтів, які студенти мали б змогу переглянути у будь-який момент на базі сервісу MS Stream. Вважаємо доцільним, створити базу фотозавдань, які б наочно стали у нагоді студентам при підготовці до звичайного заняття або підсумкового контролю. Окрім того, варто додати нові види тестового контролю для здобувачів вищої освіти на практичних заняттях. Ускладнення формату завдань (тест співвідношення локальний статус – фото дерматозу/ питання з відкритою відповіддю), може стати перешкодою для можливих проявів академічної недоброчесності та сприятиме більш ефективному отриманню знань та навичок.

ДОСВІД РОБОТИ З ВІРТУАЛЬНИМ ПАЦІЄНТОМ НА ПЛАТФОРМІ «BODY INTERACT» НА КАФЕДРІ ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Усачова О.В., Конакова О.В., Сіліна Є.А., Пахольчук Т.М., Дралова О.А.

Ключові слова: дистанційне навчання, віртуальний пацієнт, Body Interact.

Вступ. Надзвичайна ситуації COVID-19 створює значні виклики для освітнього сектору у всьому світі. Продовжується пошук нових форматів дистанційного навчання, що надає змогу переглянути стратегії навчання для студентів університету в умовах пандемії.

Мета дослідження. Проаналізувати інтеграцію віртуального симулятора пацієнта на платформі Body Interact до навчальної програми для студентів 5 курсу на кафедрі дитячих інфекційних хвороб.

Основна частина. Згідно робочої навчальної програма для студентів 5 курсу медичного факультету передбачаються лекції та практичні заняття, самостійна робота студентів та підсумковий модульний контроль. Одним із компонентів, що впливає на сумарну ефективність навчального процесу є самостійна робота, що включає написання історії, он-лайн курс. У 2020-2021 навчальному році до самостійної роботи додатково було включено віртуального пацієнта. Body Interact – найсучасніший 3D медичний симулятор, що надає можливість студентам поєднати «теорію» та «практику» завдяки широкому розмаїттю представлених клінічних випадків різних рівнів складності, різноманітності нозологічних форм, легкості доступу та гнучкості.

Усі клінічні сценарії Body Interact, які включені до університетської ліцензії, корелюють з актуальними навчальними програмами. Виходячи із загальних та конкретних цілей навчання, викладачі кафедри мають змогу розподіляти клінічні випадки та ділитися зі своїми студентами способами застосування теоретичних знань на практиці. Як спосіб продовжити навчання поза класом, викладачі обирають конкретні клінічні випадки, що відповідають навчальній програмі з дисципліни, які студенти можуть виконувати стільки